

Voorwoord

In deze bundel werden een aantal extra oefeningen Nederlands samengebracht. De theorie die hoort bij deze praktijkgerichte bundel, vind je terug in PAV *Naslagwerk*.

Inhoud

Voorwoord	3
1 Spelling	4
1.1 Splitsen in lettergrepen	4
1.2 Gedekte en vrije klanken	6
1.3 Medeklinkers	9
1.3.1 Verdubbeling van de tussenmedeklinker	9
1.3.2 Beginmedeklinkers	13
1.3.3 Eindmedeklinkers	15
1.4 Tweeklanken	16
1.5 Zelfstandige naamwoorden	19
1.6 Het meervoud van zelfstandige naamwoorden	20
1.7 Verkleinwoorden	24
1.8 Hoofdletters	25
1.9 Lees- en woordtekens	26
1.9.1 Leestekens	26
1.9.2 Woordtekens	28
1.10 Alfabetisch rangschikken	29
2 Spraakkunst	33
2.1 Zinsleer	33
2.1.1 De persoonsvorm	33
2.1.2 Het onderwerp	33
2.2 Het werkwoord	34
2.2.1 De handeling gebeurt NU	34
2.2.2 De handeling gebeurde IN HET VERLEDEN	36
3 Dictees	42
4 Genietend lezen	44
Een baan voor Marleen (R. Struelens)	44
Koning van Katoren (Jan Terlouw)	45
De bekroonde foto (Cor Ria Leeman)	47

1 Spelling

1.1 Splitsen in lettergrepen

Algemeen

De splitsingsregels zijn erg ingewikkeld en vereisen heel wat kennis van de taal. We raden je daarom aan waar mogelijk het splitsen op het einde van de regel te vermijden. Als je toch moet splitsen, kun je het woord beter opzoeken in de **Woordenlijst Nederlandse taal**, het zogenaamde **Groene Boekje**.

Als je dat boekje niet bij de hand hebt, doe je er best aan het woord langzaam uit te spreken; dan hoor je vaak waar er gesplitst moet worden. Maar let op, soms kunnen er dan nog fouten insluipen!

De onderstaande spellingsregels voor het afbreken kunnen je bij de meest voorkomende gevallen van dienst zijn.

Samenstellingen: Breek af tussen de delen.
bv. speel-tijd, kook-les, werk-pak

Afleidingen: Laat het grondwoord intact.
bv. fiets-ster, boom-pje

Grondwoorden:

- Splits nooit één letterteken van de rest van het woord af.
Dus NIET a-linea, MAAR WEL ali-nea
- Breng zo veel mogelijk medeklinkers naar de volgende lettergreep.
bv. va-der, al-leen, indu-strie
'Zo veel mogelijk' slaat hier op de opeenvolgende letters die aan het begin van een Nederlands woord kunnen voorkomen.
Dus NIET geha-ngen, MAAR WEL gehan-gen.

Op deze regels bestaan nog heel wat uitzonderingen, maar dat zou je uiteindelijk alleen maar verwarren.

Splits waar mogelijk in lettergrepen. Bij de woorden waar een uitroepeteken achter staat, moet je opletten!

1 natuur	8 oogsten
2 geleden	9 luiaard
3 houden	10 toepassen
4 ruilen	11 schijfje
5 onmiddellijk	12 overschot!
6 roggen	13 dagelijks
7 munten	14 ontstaan

15 voorkant	18 onregelmatig
16 nederzettingen	19 zaaien!
17 bijvoorbeeld	20 ruilpartner!

Splits de onderstaande woorden in lettergrepen.

1 etiket	11 stoffen
2 vorige	12 overstelpen
3 voeding	13 boodschappen
4 Belgische	14 supermarkten
5 vergeten	15 suikers
6 consument	16 verantwoord
7 overheid	17 parapluutje!
8 etikettering	18 autootje!
9 gelukkig	19 ingrediënten
10 uitgebreid	20 lichaam!

Splits de volgende woorden in lettergrepen.

1 bijna	11 automobilisten
2 wegen	12 verbetering
3 openbare	13 trottoir
4 ongelukken	14 fietspaden
5 kwetsbaar	15 bromfietsers
6 ongeveer	16 illustreren
7 jongeren	17 getroffen
8 cijfers	18 weggebruikers
9 nuchter	19 specifieke
10 efficiënte	20 gemiddeld

1.2 Gedekte en vrije klanken

Algemeen

Lees de volgende woorden hardop van links naar rechts.

m a t

m a a t

m a - t e n

r e d

r e e d

r e - d e n

p o t

p o o t

p o - t e n

f u t

f u u t

f u - t e n

GEDEKTE KLINKER

VRIJE KLINKER

VRIJE KLINKER

in GESLOTEN

in OPEN

LETTERGRIEP (1)

LETTERGRIEP (2)

Schrijf je de **gedekte klinker** enkel of dubbel?

Schrijf je de **vrije klinker** in een **gesloten lettergreep** enkel of dubbel?

Hoe schrijf je ten slotte de **vrije klinker** in een **open lettergreep**?

We schrijven:

de **gedekte klinker** —————> enkel

de **vrije klinker**
 ↗ dubbel in gesloten lettergreep
 ↘ enkel in open lettergreep

Let op: hierop bestaan uitzonderingen, maar die leer je het best door het gebruik.

(1) Een gesloten lettergreep eindigt op een medeklinker.

(2) Een open lettergreep eindigt op een klinker.

Breng de volgende woorden in de juiste kolom onder.

Lees hiervoor eerst de voorbeelden.

leef, woord, schonk, boven, oogst, lever, strikt, meer, al, tot, bied, net, bid, dag, meten, leek, waren, zocht, laat, muren, elk, hevig, grote, stempel, dier, wereld, beeld, huren, zakelijk

bv. SCHONK

LEEF
WOORD

BO-VEN

Vervolledig zoals bij de voorbeelden in de tabel. Let op de verdubbeling van de klinkers!

bv. 1 rap	raap	rapen
2 dop	doop	dopen
3 zon
4 man
5 ver
6 kop
7 klik
8 bar
9 fut
10 plat
11 vel
12 tak
13 krik
14 schel
15 rad

Vul in met de opgegeven enkele of dubbele klinkers.

a of aa: h....m, aard....ppel, h....n, h....nen, boodsch....ppenw....gentje,
 b....kken, vl....m, vl....mmen, document....tie,zijn, h....s, t....rt,
 b....n....nen,n....n....s, sod...., w....spoeder, c....c....o,
 p....nnenkoeken, m....yonaïse, k....ndijsuiker.

e of ee: m....lk, m....l, fl....s, l....ggoed, th...., z....vruchten, kr....nten,
 kr....ft, kr....ften, p....r, p....ren, d....gwaren, p....per, b....ssen,
 j....n....ver,verzwijn,nd, pan....rm....l,rwten,
 sm....rkaas, l....v....rtraan.

i of ie: papr....ka,nhoud, kr....ken, k....logram,
 k....w...., pr....nsessenboontje, s....naasappel,
 m....crogolfoven, m....n....mum,
 kr....t....sch, kr....t....k, koff...., d....eet-
 margar....ne, sp....naz...., k....ppenbouten,
 eiw....t, gekr....stall....seerd, b....r,
 wh....sky, b....ten.

